

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНИЙ СОЮЗУ В З'ЮДНЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXX ЧИСЛО 188 ДЖЕРСІ СІТІ, Н. Дж. ЧЕТВЕР, 23-ГО СЕРПНЯ 1921. VOL. XLIX. No. 188. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, AUGUST 23, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

400,000 ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ МАЄ ГОЛОСУВАТИ НАД СТРАЙКОМ

КІПЛЕНД, Огайо, 23. серпня. — Чотири великі братства, себто юні залізничних машиністів, качагари, кондукторів і трейнімен, а крім свого юнію св'яченні, розсилають своїм членам „бюлетіні“ (картки до голосування) в справі страйку. Таку постанову винесла спільна конференція цих п'яти великих американських залізничних юнію, яка відбувається тепер в сім місті. Причиною невдоволення зі сторони юнію залізничних робітників являється невдоволення висідд переговорів представників залізничних юнію з представниками залізниць, в яких хочало о те, чи залізниця відповість 12 пів процентно злишкою заплати, освітленою в недавній рішучою Залізничної Ради в Шікаго, чи може будуть старатися далі знизити заплату. Представники залізничних юнію хотили також мати застереження, що залізниця не будуть знімати до зменшення заплати за перероб (овертайм). Не діставши відповідей на ці запити, юнію підкадають справу своїм членам до порішення голосуванням. Члени мають голосати рішуче, чи юнію мають проголосити страйк залізничних робітників. Бюлетіні ще не готові; їх зміст мають порішити на завтрашньому засіданні.

31. Ці бюлетіні будуть вислані до всіх активних членів цих п'яти юнію, а саме до 150,000 членів організації трейнімен, до 100,000 членів організації качагарів, до 80,000 членів організації кондукторів, до 50,000 членів організації машиністів, до 4,000 членів.

Голосування займе коло місяця.

СТЕЙТОВА КОНВЕНЦІЯ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

РОЧЕСТЕР, Нью Йорк, 23. серпня. — Джеймс П. Голден, голова стейтської Федерації Праці, отримавши нині конвенцію цієї організації, заявив, що робітники повинні домагатися в теперішній розробітці, щоб поодинокі стейти скорилися зі свого права затяти добу і щоб вони повинні були більш швидко на публічні дубаї і направили.

Він говорив про ньюйорську легіслатуру, називаючи її нападком, ворожо настроєною до робітників. Якби не це, вона уже давно була б зарплата хоч в частині безробітності. Теї Нью Йорк, даючи робітникам роботу при булові катів та стацій на каналах. Він визнає робітників, щоб вони мали свого права голосування на те, щоб побити при виборах членів стейтського сенату і палати послів. Він рухався, як в стейт Нью Йорк в коло пів мільйона безробітних.

ПРЕЗІДЕНТ ГАРДІНГ ГОДИТЬСЯ В ЗАСАДІ НА УЧАСТЬ РОБІТНИКІВ ПІДПИСАТИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ ІЗБРОБНІЯ.

ВАШІНГТОН, 23. серпня. — Президент Гардінг повідомив (самуся Гомперс, президента Американської Федерації Праці, що він годиться на те, щоб представники робітників брали участь в міжнародній конференції в справі розроблення, яка має відбутися в Вашингтоні дня 11: палодаста цього року. Хто однак має представляти робітників, се має бути пошито до порішення як до часу, як рішуче, кілька делегатів з кожної сторони має бути. Американський уряд не ніяк не заявляє щодо величини делегації, але серед урядових панах переконання, що делегації повинні складатися з яких 6 або 7 членів.

Щодо тайности нарад також се нічого не порішено зі сторони американського уряду, котрий хоче всі ті справи лішити самим делегатам до порішення.

НЕ БОЯТЬСЯ ПОШЕСТИ ДІТЯЧОГО ПАРАЛІЖУ.

НЬЮ ЙОРК, 23. серпня. — Др. Монегг, заступник коміонера здоров'я, видав публічний заву про спосіб дитячого параліжу (Инфантил паралис); він заявляє в ній, що нема чого боятися пошести цієї хвороби цього року. Дитячий параліж е типичною хворобою гарячої пори року, і послідних кілька холодних днів певно не дасть хворобі переміститися в пошесть.

Др. Монегг, котрий був лікарем підчас епідемії дитячого параліжу в 1916. році, порівнює число випадків цієї хвороби за минулий рік. Ось так, в серпні 1916. року було 3,927 випадків, в серпні 1917. року 9 випадків, в 1918. році 33 випадків, в 1919. році 5 випадків, а в серпні минулого року 9 випадків. Сего року в місяці серпні записано 33 випадків.

Мимо цього місто не має чого боятися пошести. Як всі, що мають хороших дітей дома, донесуть безпечно до міських властей здоров'я і сповінять докладно усі правила наставників, які приписує місто, то лікарів скоро будуть опанувати недугу.

ВИБУХ У ФАБРИЦІ СІРЧАНІВНИЙ СМЕРТЬ 5 ЛЮДИН.

МЕХЕНКІНСВІЛ, Н. Дж., 22. серпня. — У фабриці паперу, що е власністю Бест Верджин Лайт Ког Пейпер Ко., відбувся великий вибух, котрий вбив 5 чоловік, при чім погано було п'ятьох людей, а шестого пошкодило дуже тяжко. Причиня вибуху не знають, але він такий сильний, що впривал до будинку і відкинуло на 100 ст. далеко. Меху погнібили е Іван Геронський, Степан Болісний і Іван Дехота.

БЕРНАРД ШО ПРО АМЕРИКУ.

„Мілоки Лідер“ орган соціалістичної партії, вислав до Бернарда Шо, знаного письменника, запрошення, щоб враз з іншими знаними європейськими робітниками провідниками прибув до Америки і взяв участь в кампанії за амністію для політичних в'язнів, спеціально для Дебса.

В відповіді на се, Бернард Шо прислав короткий лист, в якому вівсело з ілюзою іронією в такий спосіб: характеру свій погляд на американські відносини: „Шо? Приїхати до Америки? — Ні, дякую. Коли в Америці внаволено до в'язнів Дебса за незначною ладістю уваги — то що зробили б я мною? Коли я промазав публічно, сечас говорю такі річі, які стріляв Дебсом до гавбину його ладіного серця.

В Америці готові мене посадити на електричне крісло. Ні! Я знаю, де чулося безпечний — поза Америку.

Пригадуєте собі слова, які я вложив в уста кайзера, в мій шутці з часів війни?

„Статус Свободи стоїть на вавилонських мостах — на трюбі свободи“.

Чи я не мав рації?

Шо за край? Бойться Дебса а хвалиться Дебсом. Се вже за багато глупоти“.

НАРІЧЕНА ДОВІДУЄТЬСЯ, ЩО ТІ „КАВАЛЕР“ Е ДІВЧИНОЮ.

Мери Гелдованс, 23 літня дівчина з Нью Йорку довадалася, що її наречений „Джек Брови е дівчиною“.

Розжалена дівчина пішла до поліції, щоб арештувати „Джека“ якого внаволяє ім'я е Кароліна Шімак.

„Джек“ від двох літ довадалася дату женицьки з залюбленим Мери.

Коли Мери остаточно рішила сїти до дому „Джека“ в Кінгстон, в шкороїсний стейт, там довадалася цілу правду, що „Джек“ е дівчиною, яка прибрала на себе роль хлопця, щоб одержати ліпший заробок для матері і 6 других дітей.

НАСЕЛЕННЯ НЬЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ.

Після обчислень статистичного департаменту, населення ньюйорського стейту вивисить круглою 10 мільйонів 385 тисяч людей: 5 мільйонів 187 тисяч мужського населення, і 5 мільйонів 178 тисяч жіночого населення.

Населення Пенсильванії вивисить 8 мільйонів 720 тисяч душ.

ЗА УЧАСТЬ ЖІНОК В ВАШІНГТОНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Американська Федерація Жіночій Клубів, яка репрезентує 60 тисяч жінок, організованих в 48 стейтах американської юнію, вислала жалення на руки президента Гардінга, щоб одати з представників американського жіноцтва була допущена до американської комісії на конференції в справі розроблення.

Федерація жінок ставить від себе кандидатуру пані Уїлліс Лейк Форр.

ЗА ПОБИТТЯ ЖІНОК.

РОВОД, (Мейн), 23. серпня. — Привернено тут публічно тілесну кару за побиття жінок, коли суддя Фітс дав наказ шерифові, щоб виволожит на голі плечі Френка Вілієма і Клема Гріна по 12 разів, за се, що знущалися і били своїх жінок.

СТАРОГРЕЦЬКА СВЯТИНА ЗПЕРЕД 2300 ЛІТ.

Біля міста Сікіон, над залізом Коріцим в Греції — відкрито руїни великої святині, сягаючої 4 віку передхристиянської ери.

Знавши старинної грецької шутки кажуть, що відкриття святини була посвячена грецькій богині Артеміді.

ПОЛЬЩА МАЄ БАГАТО КУРЦІВ.

Тютюн е в Польщі державним монополією. Польський державний скарб тиче великі зиски з продукції і продажі тютюну.

І так за 9 місяців минулого року, польська держава касувалася з продажі тютюну і мільярд 410 мільйонів польських марок чистого зиску.

Польське правительство сподіється, що в сім році заробить на тютюні найменше 6 мільярдів марок.

ВЕЛИЧЕНА ПОЖЕЖА В ЦАРГОРОДІ.

З Парижа доноситься, що в минулий тижень вибухла на Скутарі, передмісті Царгорода, страшна пожежа, яка знищила понад тисяч домі.

Аліянські війська, які стоять в Царгороді помагали Туркам гасити огонь і їх акції головно треба приписати, що огонь не перекришу на прочі часті турецької столиці.

СІЛА ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Одна з голландських газет, на основі добрих інформацій, оголошує дані, які дотичать теперішнього стану червоної армії.

Російська армія числить тепер один мільон людей в піхоті, 110 тисяч кінноти, 3,350 гармат і 144 тисячі машини військря. Генеральний штаб складається в трех четвирях з бунувих німецьких офіцерів; по надто багато німецьких соціаліст е приділені до генерального штабу в характері фахових експертів.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ЧЕРВОНОЇ ФЛОТИ.

Німецькі часописи довадуються, що совітський уряд рішив, перевести повну реорганізацію червоної флоту. Мобілізовані моряки в рр. 1918 і 1919 відлучилися зі служби, а на їх місце будуть покладені на два роки досвідчені моряки з давніших річків. На усіх совітських водах будуть основані окремі навігаторські ескадри. Основною реформи флоту буде план адмірала Ессена. Моряки заведуть строгу дисципліну при-точні бережності давного морського устану. Команди кораблів і усіх суден об'являть давні команди.

„ТРИБУНА“ ПРО СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

„Трибуна“ в річній статті про майбутнє польсько-єврейське порозуміння м. и. пише:

„Польки стартують справу Східної Галичини трактувати як свою внутрішню справу, одначе з міжнародної точки погляду се питання е так мало польською внутрішньою справою як справа Тешинського і Гориньського Шлеська. Віримо що у нас (Чехів) не забувають вирок, який в справі Східної Галичини видала Найвища Рада.

І ТАМ ТІ ЗНАЮТЬ.

Китайська часопись „Лекінг Тієнстін Тайме“ обговорюючи справу Гориньського Шлеська, висловлює жал, що Корфатого не депортовано. Принцип справедливості приказує союзникам старатися о се, щоб спокійні нині і безоборону Німечки не видати на поталу польських авантюристів. Польки наробили вже стільки авантур, що вважали треба сумніватися, чи вказаним було би помагати їм до відзисання державної незалежності. Успокоєні Європи залесить від того чи Франція, яка підпмаже Польщу, верне до розуму, чи ні.

ЗА Д-РОМ ЖАТКОВИЧЕМ — КЛЬОФАЧ.

Чеські денники довадуються, що сенатор Кльофач поїде до Америки, аби там протидіяти акції бунувого губернатора Прикарпатської України д-ра Жатковича.

КОМУНІСТИ І ВИННИЧЕНКО.

БЕРЛІН. — Василь Мазуренко поєднує з конгресу 3-го інтернаціоналу. Він веде з собою для опублікування рішучі одверті листи членів української комуністичної партії (укуписти) проти В. Винниченка. Мазуренко заявляє, що більшовики не бажать діяти влади з іншими партіями, хоча й визнають необхідність іти на компроміс. Вони хотять самі робити ті соціальні і національні поступки яких вимагає народ.

ЮГОСЛАВИ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

Русспес доносить з Бігроду, що в Югославі розпочалася енергична боротьба з комуністами. Комуністична преса закрита. В Сараєві протилежники спалили архів робітничого дому 56 комуністів посилають до всякій правдоподібності видали парламенту суду. Досі арештовано в Югославі над 3,000 комуністів.

СМЕРТЬ МИКОЛИ ПЕТРОВА.

В понаслідок, до 20 червня в умер в Києві професор і дійсний член Української Академії Наук Микола Петров. Петров прожив 82 роки. М. Ів. Петров був одним з небагатьох своїх часів, що звачаючи на своє великодушне похвалення, вчився до української науки. Ще за молоді париски. Очерке історії української літератури і в цій галузі правили до смерті.

Особливо багато зробив він у справі студіювання пам'яток київської старовини та київського мистецтва.

СОВЕТИ ВАГАЮТЬСЯ ПРИНЯТИ ПОМІЧ ФРАНЦІЇ І АНГЛІЇ

— ЛОНДОН, 23. серпня. — Московська більшовицька газета „Правда“ пише, що совети будуть змушені презентувати з поміч Франції і Англії.

Сі обі держави жадають, щоб совети за Росії при поборованні голоду, признали заграничні догн давного царського правительства, які вносять кілька мільярдів рублів в золоті.

„Правда“ пише, що краще для советського правительства видати 100 мільйонів рублів в золоті на закупку потрібних средств поживи, чим признати величезні догн, або хочби заплатити процент від цих догн, що вносять яких 500 мільйонів рублів в золоті.

ТРИЦЯТЬ МІЛІОНІВ ЛЮДИЙ ТЕРПІТЬ ГОЛОД.

РІГА, 23. серпня. — З Москви доноситься, що число голодуючого населення в надвожанських околицях — вносить 30 мільйонів людей, в чім е 9 і пів мільйона дітей.

В деяких татарських селах, шлі родина повповнюють самоубийство, щоб заощадити собі повільну смерть від голоду. Дуже критична е ситуація в Ставропольській губернії і в губерниях, що творять татарську республіку.

Ставропольська республіка потребує 30 мільйонів пудів збіжжя на прокормлення свого населення, а має ледви 4 мільйони всіх запасів.

Губерній татарської республіки потребує 34 мільйони пудів збіжжя, а мавить лише 5 мільйонів.

ПОЛЬЩА КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Польський сойм займався справою військової колонізації на східних окраїнах.

Посол Ануш (людовець) заявив, що соймовою ухваляю з дня 17. грудня 1920 р. про військову колонізацію польський сойм планує на ново місто Польщі на Сході і даліш колонізаційні зусилля. Ні одна партія не піддавала сумнівовам задачі колонізації на окраїнах. Шляхо колонізації е створення на „кресях“ здоровий польської суспільності. Справу колонізації належить планувати з найбільшою заповняльністю.

Посол Четвертинський (вишеполяк) критикував вступуюча уряду і заявив, що до колонізації приступуюча нагдо поспішно, без належного приготування і узгодження з загальною народною і економічною політикою.

Міністр військових справ Сосновський звертає увагу, що в хвилін ухвалення колонізаційного закону не було ще на східних „кресях“ шкільної польської адміністрації, тому з konieczности цю справу мусіла закінчити військовість. До колонізації на 1921 рік призначено 8,000 жіноцтва, а як переселені поля становило 15 гектарів (около 30 моргів). Зголошені, вилучило 40,000.

Соціалістичний пось Маліновський стверджує, що наслідком провокаційного поступування властей і обшаркивань панау на „кресях“ революційні кипіння, яке стремить до відправлення цих земель від Польщі.

Польський сойм приймає рішення резолюції соймової комісії, які зміряють до сильної колонізації українських земель.

ФРАНЦІЯ ЗРОБИТЬ ПЕТЛЮ ПРОТИ МОСКАЛІВ?

МОСКВА, 22. серпня. — Більшовицька газета „Правда“ каже, що Франція не буде зроби́ти Румунії ні Польщі проти Росії, але зате постановила узробити війська Петлюри, зреагуювати їх і вислати через границю на советську Україну.

НА УКРАЇНІ ВІДЖИВАЄ ДІРБНА ТОРГОВЛЯ.

БЕРЛІН, 22. серпня. — Кілька визначних осіб, що приїхало недавно з України, розказує, що по містах України, в котрих живе багато Жидів, починає відживати дірбна торгівля. В деяких містах, як примрор в Єлисаветграді, отворено міський торгівля.

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ЕСПЕРАНТИСТІВ.

ПРАГА, 8. серпня (ж. кор. „Свобода“). — Світовий конгрес есперантистів, в якому беруть участь більше 2,500 делегатів з усіх європейських і дуже багатьох азійських та заморських країн, одкрився дуже урочисто. Чеський міністер закордонних справ Бенеш прислав телеграму, в якій він викає конгрес, уявляючи його за дуже великий чинник до духовного зближення народів. Другий генеральний секретар Лігів Націй, Янєць д-р. Нтобє, висловив надію, що Лігів Націй вибере есперанську мову для свого діловодства. Далі виступили з промовами есперантисти всіх країн світу, в тім числі також представники України.

По празькому конгресу має ще відбутися другий конгрес есперантистів у Будапешті, але угорський уряд не дав на се позволення.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ ШЛЯХ — ПІШЬТЕ ПО НАЙВІСШІЙ ЦІННИЙ КНИЖОК.

9. рано до 8. вечер.
и від 9. рано до 4.ноч.